Mark Scheme (Results)

Summer 2025

Pearson Edexcel GCE

In Gujarati (9GU0) Paper 03

Listening, Reading and Writing in Gujarati

Edexcel and BTEC Qualifications

Edexcel and BTEC qualifications are awarded by Pearson, the UK's largest awarding body. We provide a wide range of qualifications including academic, vocational, occupational and specific programmes for employers. For further information visit our qualifications websites at www.edexcel.com or www.btec.co.uk. Alternatively, you can get in touch with us using the details on our contact us page at www.edexcel.com/contactus.

Pearson: helping people progress, everywhere

Pearson aspires to be the world's leading learning company. Our aim is to help everyone progress in their lives through education. We believe in every kind of learning, for all kinds of people, wherever they are in the world. We've been involved in education for over 150 years, and by working across 70 countries, in 100 languages, we have built an international reputation for our commitment to high standards and raising achievement through innovation in education. Find out more about how we can help you and your students at: www.pearson.com/uk

Summer 2025

Question Paper Log Number 80726

All the material in this publication is copyright
© Pearson Education Ltd 2025

General Marking Guidance

- All candidates must receive the same treatment. Examiners must mark the first candidate in exactly the same way as they mark the last.
- Mark schemes should be applied positively. Candidates must be rewarded for what they have shown they can do rather than penalised for omissions.
- Examiners should mark according to the mark scheme not according to their perception of where the grade boundaries may lie.
- There is no ceiling on achievement. All marks on the mark scheme should be used appropriately.
- All the marks on the mark scheme are designed to be awarded. Examiners should always award full marks if deserved, i.e. if the answer matches the mark scheme. Examiners should also be prepared to award zero marks if the candidate's response is not worthy of credit according to the mark scheme.
- Where some judgement is required, mark schemes will provide the principles by which marks will be awarded and exemplification may be limited.
- When examiners are in doubt regarding the application of the mark scheme to a candidate's response, the team leader must be consulted.
- Crossed out work should be marked UNLESS the candidate has replaced it with an alternative response.

Paper 3 2025 marking principles and mark scheme

SECTION A and section B questions 5(a)/5(b): marking principles

- For open response questions, the candidate does not have to write in full sentences. If appropriate, they may respond using single words or phrases where appropriate.

  Example of short phrases with two or more words:

  - મદદ કરતાં પૈસાને વધુ માન આપે. (નામ સંજ્ઞા/ક્રિયાપદ)
  - સુંદર આકૃતિ (વિશેષણ/નામ સંજ્ઞા).

  - When responding to open response questions, candidates may use words from the listening passage or reading extract but they must not transcribe or copy whole sections where the question requires them to manipulate the language in order to give an accurate response to the question.

  Example:

Text:	હું સ્વસ્થ રહેવા માટે તાજાં ફળો અને શાકભાજી ખાઉં છું.
Question:	ઉપરનાં લખાણ મુજબ આરોગ્યપ્રદ ખોરાકમાં શું લઈ શકાય?
Rewardable answer:	તાજાં ફળ અને શાકભાજી
Non-rewardable answer:	હું સ્વસ્થ રહેવા માટે તાજાં ફળો અને શાકભાજી ખાઉં છું.

  Candidates who copy the whole sentence, as exemplified above as the *Non-rewardable answer*, **would not be awarded marks** without manipulating the verb in the sentence. This is because it does not render an accurate answer to the question. However, as the exemplified *Rewardable answer* shows, candidates may still use words from the listening passage or reading extract.

- There are no marks for quality of language in Section A or questions 5a) and 5b) in Section B. Therefore errors and omissions in spelling and grammar will be tolerated as long as the message is not ambiguous or does not interfere with communication.

- Consider only as many elements as there are marks, for example for a 1-mark answer, the candidate's first response is taken for assessment, even if this response is incorrect but the correct information follows as a further element. Where 2 marks are available, award the individual marks discretely but apply the order of elements rule.

- Written responses in the wrong language cannot be awarded a mark.

Guidance to examiners on understanding and applying the mark scheme

- Alternative ways of giving the same answer are indicated with a slash (/) in between the alternative responses, for example: **મેંદીની સુગંધ /નીલગીરીના તેલની મહેક.**
- Where appropriate, responses have been separated with 'AND' for compulsory answers and 'OR' for possible answers, for example:
- **AND**
    - કળાનો ઉપયોગ મદદ કરવાં માટે કરતાં. (1)

    AND

    - પૈસા માટે ઉપયોગ કરે છે. (1)

Use OR to show the various answers where there are more possibilities than available marks:

Any **one** of:

- *બીજા રાજ્યોમાંથી સ્થળાંતર.* (1)

    OR

- ***શહેરીકરણ.*** (1)

- Any parts of an answer that are not essential are bracketed for example: *દીવાલો પર (નિશાળની).*
- Candidates are likely to write variants on the acceptable answers listed and these should be considered as acceptable if they convey the correct answer.
- All possible answers have the correct amount of marks appropriate for the information required indicated in brackets.
- Suggested incorrect answers are indicated in the **'Reject'** column.

SECTION A mark scheme (listening comprehension)

Question number	Answer	Mark
1(i)	A is the correct answer. **A** બેકારી B, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
1(ii)	C is the correct answer. **C** ગુનાઓની સંખ્યા A, B and D are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
1(iii)	B is the correct answer. **B** યુવા પ્રતિભાઓને A, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
1(iv)	A is the correct answer. **A** નવી શોધખોળનાં કારણે B, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
2(i)	D is the correct answer. **D** સૂતર A, B, and C are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
2(ii)	B is the correct answer. **B** છાપકળા A, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
2(iii)	A is the correct answer. **A** પાતળાં કાપડ	**(1)**

	B, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	

Question number	Answer	Mark
2(iv)	C is the correct answer. **C** ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ. A, B and D are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Mark
2(v)	D is the correct answer. **D** સરકારી નિયમો A, B, and C are incorrect because this is not the sense of the text.	**(1)**

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(i)	મેંદીને લગતું ગુજરાતી ગીત/સંગીત (1) AND મેંદીની સુગંધ /નીલગીરીના તેલની મહેક (1)		**(2)**

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(ii)	બધાંને ઉજવણીમાં ભાગ લેવો હતો. (1) AND મેંદી મુકાવવા માટે સૌ રાહ જોતાં હતાં. (1)		**(2)**

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(iii)	કારણ કે તેનો ઉપયોગ ઉજવણી સિવાય નાણાં એકત્ર કરવા કે વ્યાપારી હેતુ માટે પણ થાય છે.		**(1)**

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(iv)	તેનો ઉપયોગ સારા પ્રસંગે શરીરની શોભા વધારવા થાય છે/ અંગોને શણગારે છે.		**(1)**

Question number	Answer	Reject	Mark
3(b)(i)	- ઉજવણીમાં સાદાઈ હતી / સાદી રીત હતી /સૌ કોઈ ઘરે જ ઉજવણી કરતાં. (1)		**(3)**

	- પોતાની કળાનો ઉપયોગ મદદ કરવા માટે કરતાં. (1) - પૈસા કમાવા માટે ઉપયોગ કરે છે. (1)		

Question number	Answer	Reject	Mark
3(b)(ii)	- ઉજવણી અને પસંદગી પ્રમાણે આકૃતિઓ બદલાય છે. (1) - ફક્ત શણગાર માટે જ નહીં, સંદેશ આપવા માટે પણ તે વપરાય છે. (1) - હવે ફક્ત રિવાજ કે ઉજવણી પૂરતી જ સીમિત નથી રહી / મેંદીનો વપરાશ પ્રચલિત બન્યો છે. (1)		**(3)**

Question number	Answer	Reject	Mark
4(a)	**Any two out of four answers** - જીવનશૈલીમાં પરિવર્તન (1) OR - શહેરીકરણ (1) OR - ઉદ્યોગીકરણ (1) OR - પ્રદૂષણો (1) **(accept – વસ્તીવધારો / તકનીકી વિકાસ)**		**(2)**

Question number	Answer	Reject	Mark
4(b)	ઉદ્યોગિક પ્રવૃત્તિઓ/પ્રક્રિયાઓ (1) AND પ્રદુષિત હવા, પાણી અને જમીન (1)		**(2)**

Question number	Answer	Reject	Mark
4(c)	વનવિનાશ/વન-નાબૂદી (1) AND જૈવ વિવિધતાને નુકસાન (1)		**(2)**

Question number	Answer	Reject	Mark
4(d)	**Any <u>two</u> out of three answers** ઓછો ધુમાડો (1) OR સૌર/વાયુ/જળમાંથી મળતી ઊર્જાનો ઉપયોગ (1) OR કચરાનો યોગ્ય રીતે નિકાલ (1)		**(2)**

Question number	Answer	Reject	Mark
4(e)	પર્યાવરણની રક્ષા અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચે સંતુલન / પર્યાવરણીય સંરક્ષણની સાથે દેશના અર્થતંત્રને શ્રેષ્ઠ બનાવવું.		**(1)**

SECTION B mark scheme (listening, reading and writing)

Question number	Answer	Reject	Mark
5(a) **(i), (ii), (iii), (iv)**	Any **four** of the following. તેમના વિચારો એ છે કે: સ્થળાંતર કરવાથી શિક્ષિત લોકો ખુશ છે (1) રાજ્યનો વિકાસ ફક્ત કુશળ કામદારોના આવવાથી (1) કાબેલ કામદારો મળવાથી ગુજરાત અદ્યતન રાજ્ય. (1) તાલીમબદ્ધ સ્થળાંતરિત પ્રજા રાજ્યમાં નોકરીની તકોનું સર્જન કરે છે. (1) સ્થાનિક અને સ્થળાંતરિત બંનેને ફાયદો. (1) બહારના ઇજનેરોનું યોગદાન વધુ. (1) (Any other appropriate phrasing of the above points is acceptable)	Specific factual details that do not express what he thinks about e.g. educated people suffered because of unemployment	**(4)**

Question number	Answer	Reject	Mark
5(b) **(i), (ii), (iii), (iv)**	Any **four** of the following. તેણીના વિચારો એ છે કે: સ્થળાંતર કરવાથી કુશળ કામદારો ખુશ હોય તે જરૂરી નથી (1)	Specific factual details that do not express what she thinks about	**(4)**

	રાજ્યનો વિકાસ ફક્ત બહારના શિક્ષિત કામદારોના લીધે એ માનવું નાદાની (1) નોકરીની તકો હોવાથી બહારથી લોકો આવે છે.(1) રોજગારક્ષેત્રે હરીફાઈથી સ્થાનિક લોકોને ગેરફાયદો. (1) બાંધકામ ક્ષેત્રે મજૂરોનો ફાળો. (1) આઈટી ક્ષેત્રે બિનકુશળ કામદારોનું યોગદાન (1) Accept any alternative wording that expresses this idea.		

Section B, question 5C – Listening, reading and writing task

There are three levels-based mark grids applied to question 5C. The mark grids are:

- understand and respond to spoken language (AO1)
- understand and respond to written language, (AO2)
- accuracy and range of language (AO3)

General guidance on using levels-based mark schemes

Step 1: Decide on a marking band

- First of all, you must consider the answer as a whole and then decide which descriptors most closely match the answer and place it in that band. The descriptors for each band indicate the different features that will be seen in the student's answer for that band.
- When assigning a level, you must look at the overall quality of the answer and not focus disproportionately on small and specific parts of the answer where the student has not performed quite as well as the rest. If the answer covers different aspects of different bands of the mark scheme, you should use a 'best fit' approach for defining the level. You will then use the variability of the response to help decide the mark within the level, for example if the response is predominantly band 3-4 with a small amount of band 5-6 material, it would be placed in band 3-4 but be awarded a mark ~~near~~atthe top of the band because of the band 5-6 content.

Step 2: Decide on a mark

- Once you have decided on a band you will need to decide on a mark within the band.
- You must decide on the mark to award based on the quality of the answer; you must award a mark towards the top or bottom of that band, depending on how the student has evidenced each of the descriptor bullet points.
- You must modify the mark based on how securely the trait descriptors are met at that band.
- You will need to go back through the answer as you apply the mark scheme to clarify points and assure yourself that the band and the mark are appropriate.

Mark grids

Understand and respond to spoken language (AO1 – 6 marks)

- This mark grid assesses the student's understanding of spoken language and how well they use information from it to evaluate and draw conclusions.

Understand and respond to written language (AO2 – 6 marks)

- This mark grid assesses the student's understanding of written language and how well they use information from it to evaluate and draw conclusions.

The two mark grids for AO1 and AO2 are presented side-by-side. This is because of the interconnection of the task in that students need to compare information that they hear to the information that they read. They need to do this in order to weigh up the views in both sources to be able to write their evaluation and come to cohesive conclusions.

Indicative content

- When deciding how to reward the answer you should consult these mark grids as well as the indicative content associated with the question (see below). Indicative content contains points that students are likely to use to construct their answer. It is possible for an answer to be constructed without mentioning some or all of these points, as long as students provide alternative responses that fulfil the requirements of the question.

Understand and respond to spoken language (AO1)		**Understand and respond to written language (AO2)**	
Marks	**Description**	**Marks**	**Description**
0	No rewardable material		
1-2	• Occasionally relevant judgement expressed on the viewpoints in the spoken source; often strays into description of content without evaluation. • Limited conclusions drawn on spoken source, sometimes inconsistent with evaluation of viewpoints.	1-2	• Occasionally relevant judgement expressed on the viewpoints in the written source; often strays into description of content without evaluation. • Limited conclusions drawn on written source, sometimes inconsistent with evaluation of viewpoints.
3-4	• Expresses some relevant judgements on the viewpoints in the spoken source, some of which are substantiated; occasionally strays into description of content without evaluation. • Draws straightforward conclusions on spoken source, occasional inconsistency with evaluation of viewpoints.	3-4	• Expresses some relevant judgements on the viewpoints in the written source, some of which are substantiated; occasionally strays into description of content without evaluation. • Draws straightforward conclusions on written source, occasional inconsistency with evaluation of viewpoints.
5-6	• Expresses relevant and substantiated judgements on the viewpoints in the spoken source showing clear evaluation. • Draws convincing conclusions on spoken source, consistent with evaluation of viewpoints.	5-6	• Expresses relevant and substantiated judgements on the viewpoints in the written source showing clear evaluation. • Draws convincing conclusions on written source, consistent with evaluation of viewpoints.

Accuracy and range of language mark grid (AO3)

This mark grid assesses students' ability to use a range of grammatical structures and vocabulary accurately to produce articulate communication with a range of expression.

Marks	Description
0	No rewardable language
1-2	• Limited variation of straightforward grammatical structures and vocabulary, with much repetition; repetitive expression, writing is often restricted and stilted. • Limited sequences of accurate language; errors occur that often prevent meaning being conveyed.
3-4	• Occasional variation in the use of mostly straightforward grammatical structures and vocabulary, infrequent use of complex language; expression is frequently repetitive, writing is sometimes stilted. • Some accurate sequences of language; errors occur that sometimes hinder clarity of communication and occasionally prevent meaning being conveyed
5-6	• Some variation in the use of grammatical structures and vocabulary, some recurrent examples of complex language; variation of expression but this is not sustained; sections of articulate writing with occasionally stilted phrasing. • Frequent sequences of accurate language; errors occur that occasionally hinder clarity of communication.
7-8	• Frequent variation in use of grammatical structures and vocabulary, including different types of complex language; regular variation of expression, writing is articulate throughout the majority of the response. • Accurate language throughout most of the response; errors occur that rarely hinder clarity of communication.
9-10	• Consistent variation in use of grammatical structures and vocabulary, consistent variation in use of complex language; conveys ideas in a variety of ways, consistently articulate writing. • Accurate language throughout; any errors do not hinder clarity of the communication

Additional guidance

Complex language is considered to include the following:

- conceptually challenging tenses such as the pluperfect, future perfect
- passive voice
- subjunctive mood
- use of subordination
- using extended sentences to express abstract ideas/convey justified arguments that require a range of lexis and structures, for example conjunctions and pronouns
- using synonyms and a variety of expressions to say things in different ways

Variation in use of grammatical structures/varied use of vocabulary: the traits in the mark grid differentiate between the variation of grammatical structures and vocabulary used by students. You should judge in which mark band to place students and which mark to award, based on the effect that the variety of grammatical structures and vocabulary has on the quality of the communication; the wider the variety, the more articulate the communication will become, (see definition of *articulate* below).
Examples of a variety of grammatical structures and vocabulary are: a selection of different verbs, tenses, adjectives, vocabulary and complex language (see definition above) for a variety of purposes such as to present and justify points of view, develop arguments, draw conclusions based on understanding and evaluating issues.

Articulate: articulate communication is fluent, effective and coherent as students control/manipulate the language to express themselves with ease for a number of different purposes. The more articulate the writing, the easier the reader can progress through the writing without having to re-read to understand the message. If students are restricted to what they can express, they may not be able to use languages for all purposes, for example to justify arguments/interest the reader. The writing will become more difficult to read with ease as the reader has to stop and re-read to understand the message.

Errors: students are not expected to produce perfect, error-free writing in order to access the top band. The mark grid describes the frequency of errors and the impact that errors have on clarity.

Errors that **do not hinder clarity**:

- errors that do not affect meaning, for example some gender and adjectival agreements, as long as they do not include mismatch of cases
  (e.g.ઉમેદવારની ભૂતકાળનો તપાસ, વેગવંતો ઘોડી, બટકબોલી છોકરો)
- infrequent errors that do not distract the reader from the content and which result in coherent writing.

Errors that **hinder clarity**:

- errors that make writing difficult to understand immediately (even if the meaning is eventually understood)/errors that force readers to re-read in order to understand what is meant, for example inappropriate tense formation, wrong case endings
  મહેશ ગયા અઠવાડીએ દુકાનમાં જઈને ખરીદી કરે છે.

  આવતાં છ મહીનામાં આ શહેરનો વિકાસ ન થયો.
- frequent errors hinder clarity as they will distract the reader from the content of the writing.

Errors that **prevent meaning being conveyed**:

- errors that mean the reader cannot understand the message
- errors that convey the wrong message
- errors that make it unclear who is carrying out the action, for example using the incorrect person of the verb
  તેના પિતાઓએ બધાને ગુસ્સો કર્યો.

  મત આપણે ભેગા કર્યું.
- mother-tongue interference.

NB: these are examples only and do not constitute a finite list.

Indicative content: Question 5(c)

Students must evaluate the points of view in both 5(a) and 5(b)

Question number	Indicative content
5(c)	• Any answer that describes (Mr. Chirag's) point of view in positive or negative terms consistent with the information presented in the source material, for example, agreement with the view that educated people are happier due to achieving better lifestyles and that their contribution is very noticeable. • Any answer that describes (Ms. Lopa's) view in positive or negative terms consistent with the information presented in the source material, for example, agreement with the view that the progress of the state is a collaborative effort and cannot be attributed to only one group of people i.e., educated migrants. • Conclusions consistent with candidate's line of argument for example there is no doubt about the progress of the state, however, the progress is due to everyone working for the personal economic betterment irrespective of whether they are locals, migrants, skilled or unskilled which in turn contributes to the economy.

Additional Guidance – Example student answer to 5(c)

The example below demonstrates what a student might include in their answer to 5(c) and how it may be structured. The *Comment* column demonstrates how the answer meets the requirements of the assessment criteria in the two mark grids *Understand and respond to spoken language* and *Understand and respond to written language.*

Example student answer	Comment
જે બે મંતવ્યો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે તે અલગ છે. શ્રી ચિરાગભાઈના અભિપ્રાયે ગુજરાત રાજ્યે જે પ્રગતિ કરી છે તે ફક્ત અને ફક્ત કુશળ કામદારોના લીધે જ છે. તેઓને પૂરો વિશ્વાસ છે કે ઉત્પાદન, બાંધકામ, આઈટી જેવા ક્ષેત્રોમાં સ્થળાંતર કરીને આવેલી શિક્ષિત પ્રજાનો ફાળો મોટો હોવાથી આ શક્ય બન્યું છે. ચિરાગભાઈ માને છે કે આવા તાલીમ મેળવેલા લોકો નોકરીની તકો ઊભી કરે છે, જે સૂચવે છે કે તેઓ સરળ વિચારસરણી ધરાવે છે. તેઓના મત પ્રમાણે જેનાથી સ્થાનિક લોકોને પણ ફાયદો થાય છે. તેઓ કુશળ યુવાવર્ગથી એટલા પ્રભાવિત થયા હોય એવું લાગે છે કે તેમને અતૂટ વિશ્વાસ છે કે કુશળ આઈટી કામદારો સૌને વિકાસ તરફ દોરી જશે.	Expresses judgements on the viewpoints in the spoken source
લોપા વધુ પુખ્ત વિચારસરણી ધરાવતી હોય તેમ લાગે છે, દાખલા તરીકે તે કહે છે કે સ્થળાંતર કરવાથી કદાચ સારા પૈસા મળી શકે	Expresses judgements on the viewpoints in the written source

પણ શું તે જ ખુશીની પરિભાષા છે ? કેમ કે ગામ છોડી બીજે જનારા માનસિક રીતે એકલવાયાપણું અનુભવી શકે છે. વળી, તેઓ પોતાના મિત્રો, સગા-સંબંધીઓથી દૂર થઈ જાય છે તો ખુશ કેવી રીતે રહી શકે? તે માને છે કે ગુજરાતે ચોક્કસ પ્રગતિ તો કરી જ છે પણ સાથે એ પણ જાણે છે કે ફક્ત એક જ સમુદાય તેના માટે જવાબદાર નથી. રાજ્યની પ્રગતિ એક સહયોગ છે કુશળ, બિનકુશળ, સ્થાનિક અને સ્થળાંતરિત કામદારોનો.	
બંને મંતવ્યો તપાસ્યા બાદ, લોપાના મુદ્દાઓ સાથે હું સંમત છું. ભારતીય સરકારની અને રાજ્ય સરકારની પ્રગતિ સમાજ, સરકાર, ઉદ્યોગો અને કામદારો એમ સૌ કોઈના સહયોગથી થઈ છે નહીં કે ફક્ત કુશળ કામદારોથી. રાજ્યની પ્રગતિમાં બિનકુશળ કામદારોનો સાથ એક મજબૂત પાયાનું કામ કરે છે. ઘણાં એવા દાખલા છે જ્યાં ઉદ્યોગની શરૂઆત એક બિનકુશળ કામદારના ઘરેથી થઈ હોય અને ધીરે ધીરે તે એક મોટા સફળ ઉદ્યોગમાં પરિવર્તિત થયો હોય. અંતમાં, મને લાગે છે કે સૌને સાથે લઈને કામ કરવાથી જ પ્રગતિ સાધી શકાય છે.	Draws conclusions consistent with own viewpoints made about the spoken and written sources.

Transcript

Summer 2025

Pearson Edexcel GCE In

Gujarati (9GU0) Paper 03

SECTION A: LISTENING

ફકરો ૧   ગજુ રાતમાાં બેરોજગારીનાાં કારણો અને તેની અસરો

M1: ગજુ રાતમાાં બેરોજગારીનું પ્રમાણ ઓછું હોવા છતાાં તે રાજ્યની આર્થિક વ્યવસ્થા માટે એક લાાંબા ગાળાની સમસ્યા છે. જના◌ે લીધે ગરીબી અને અનૈર્તક પ્રવૃ◌િઓ જવા◌ે પ્રશ્નો ઊભા થાય છે. જનતામાાં અર્વશ્વાસની લાગણી વધે છે. વળી, પૈસાની તાાંગીને કારણે માનર્સક અને શારીર્રક બીમારીઓની શક્યતાઓ વધે છે.

M2: શિશિત લોકોમાાં બેકારીના લીધે યુવાવગગનું શવદે◌િ તરફ સ્થળાાંતર વધયું છે. બીજા શવકલ્પો ન હોવાથી કૃશિ ◌િેત્રમાાં મોસમી બેરોજગારીનું પ્રમાણ ઘટતું નથી. ગરીબાઈને લીધે શનરા◌િાના શકસ્સાઓ પણ જોવા મળે છે. નવી ટેક્નૉલોશજ આવતા, ઘણાાં લોકો રોજગારી વગરના થઈ જાય છે. તેઓને નવેસરથી કોઈ તાલીમ લેવી પડે છે અથવા તો જુદાાં ◌િેત્રમાાં કામ ◌િોધવું પડે છે. આ સમય દરશમયાન તેઓ પાસે આવકનું કોઈ સાધન નથી હોતું. બચત કે ઉછીની લીધેલી રકમ વાપરવાથી તેઓને માથે દેવું ઊભું થાય છે.

ફકરો ૨ ગજુ રાતમાાં કાપડ ઉદ્યોગનો શવકાસ

F1: ગરમીમાાં પહેરવા માટે સુતરાઉ કાપડમાથાં ◌ી બનાવેલ આ કુતી મેં ગજુ રાતનાાં વડોદરા ◌િહેરમાાંથી ખરીદી હતી.

M1: ફક્ત સુતરાઉ જ નહી ◌ાં પણ ◌િણ, નાયલોન અને બીજા કૃશત્રમ રસે ◌ામાાંથી બનતાાં કાપડનાાં ઉત્પાદનમાાં પણ ગજુ રાત અવ્વલ છે. આિરે ૪000 વિગ જૂનાાં, ઊન અને રે◌િ મ ઉપર છાપકામ થયેલાાં કાપડના નમૂના ભારતમાાંથી મળેલ છે. પાટણનાાં પટોળાાં, જામનગરની બાાંધણી, કચ્છનું ભરતકામ વગેરે પ્રાચીન સમયથી વખણાતાાં આવ્યાાં છે. ઝીણાાં મલમલનાાં ઉત્પાદનમાાં મધયકાલીન ગજુ રાત અગ્રેસર હતું. ત્યારબાદ,

છાપકામ, વણાટકામ અને રાંગકામ માટેનાાં આધુશનક યાંત્રો આવતાાં કાયગિમતા વધી. હાલમાાં, નવા પડકારોનો સામનો કરી પરાંપરાગત કારીગરોને તેઓની કળાને અનુરૂપ મૂલ્ય મળે તે માટે આ ઉદ્યોગે જાગૃશત પેદા કરી છે.

F1: રાજ્યના સૌથી અગત્યના ઉદ્યોગોમાાંનો એક હોવાથી અથગતાંત્રમાાં કાપડ ઉદ્યોગનો ફાળો નોધાં પાત્ર છે. કારખાનાથી બાંદર સુધીના રસ્તાઓ, વીજળી, મબલખ પાણીની સવલત અને મુખ્યત્વે ઉદ્યોગને લગતા સરકારના મત્રૈ ીપૂણગ કાયદાઓના લીધે આ િક્ય બનયું છે. આ ઉદ્યોગ મોટી સાંખ્યામાાં લોકોને રોજગારીની તક આપે છે.

ફકરો ૩ **(અ)**

ઉજવણીમાાં મેંદી

F2: ગયા મશહને મારા લગ્ન શનશમત્તે, સાંગીત અને મેંદીના કાયગક્રમો રાખ્યા હતા. ‘મેંદી તે વાવી માળવે’ તે ગીત સાથે િરૂ થયેલ સુમધુર સાજાં, મદેં ી અને નીલગીરીના તેલની સુગાંધથી મહેકી ઊઠી હતી.

M2: હા ગશરમા, નાનાાં-મોટાાં સૌ કોઈ આ ઉજવણીમાાં ભાગ લેવા પોતાના વારાની િાાંશતથી રાહ જોતાાં હતાાં તે જોઈ મને આનાંદ થયો હતો.

F2: સાંકેત, મેંદી તો આપણી ઉજવણીઓનું એક અશનવાયગ અાંગ છે. શવવાહ, ધાશમગક વ્રત, તહેવારો અને જનમશદવસની ઉજવણીથી માાંડીને મેળામાાં કે િાળામાાં ફાળો ભેગો કરવા માટે તેની સુાંદર શડઝાઈનોનો ઉપયોગ હવે પ્રચશલત બનયો છે. ગજુ રાતની ઉલ્લાસશપ્રય નારીઓ સદીઓથી

પોતાનાાં અાંગોને અળતો, છૂાંદણાાં અને મેંદીથી સજાવતી આવી છે. તેનાાં રખે ાાંકનો જૂનાાં શચત્રકામમાાં જોવા મળે છે. પ્રાચીન કથાઓ અને ગીતોમાાં પણ તેનો ઉલ્લેખ છે.

ફકરો ૩(બ) ઉજવણીમાં મેંદી અને બદલાવ

M2: પહેલાં ઉજવણીઓમાં પોતાની જાતે જ સ્ત્રીઓ હાથ કે પગ ઉપર મહેંદી લગાવતી. પગની પાની ફરતે તેમજ હથેળી વચ્ચે મોટો ચાંદલો કરી, આંગળીઓનાં ટેરવાંને રંગવામાં આવતાં. ધીરે ધીરે આ સાદી રીતમાં બદલાવ આવ્યો. કુટુંબના સભ્યો નાની, પાતળી સળીની મદદથી વિવિધ ડિઝાઈનો કેવી રીતે બનાવવી તે શીખીને ઉજવણીઓમાં મદદ કરવા લાગ્યા. હવે તો પૈસા આપીને ખાસ મેંદી મૂકવા માટે જ કોઈને બહારથી બોલાવવામાં આવે છે જે પોતાની કળાથી ઉજવણીને યાદગાર બનાવે છે.

F2: ટાટુંનાં નામે ઓળખાતી આ ડિઝાઈનોમાં અનેરી વિવિધતા જોવા મળે છે. પ્રસાંગને અનુરૂપ આકૃતિઓ સૌ કોઈના શણગારનું પ્રતીક બની છે. જેમ કે, વિવાહ માટે વર-વધૂની છબીઓ અલંકૃત કરવામાં આવે છે. કડવા ચોથ કે ઈદના તહેવારમાં ચાંદ્ર, ઘરેણાં, નામ વગેરેને આલેખી ઉત્સવ ઊજવાય છે. જુદા જુદા રાંગોનો પ્રયોગ કરી પોશાકના રાંગને અનુરૂપ નાંગ, ફૂલ, લાલી તેમજ સોનેરી કે રૂપેરી જરીને ડિઝાઈનોમાં ચોંટાડવામાં આવે છે. મેંદી હવે દરેક ઉજવણીઓનો એક અનોખો ભાગ છે.

ફકરો ૪

પર્યાવરણ ઉપર ઉદ્યોગીકરણ અને શહેરીકરણની અસર

F1: ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ પહેલાં પર્યાવરણની જાળવણીનો ક્રમ કુદરતી રીતે ચાલતો હતો. છેલ્લાં સો વર્ષ દરમિયાન માનવીની જીવનશૈલીમાં પરિવર્તન આવ્યાં. માનવવસ્તીમાં વધારો તથા તકનીકી વિકાસ થવાની સાથે શહેરીકરણ અને ઉદ્યોગીકરણ પણ વધ્યું. માનવે સર્જેલ પ્રવૃત્તિઓથી પર્યાવરણ પર અવળી અસર પડી. પ્રાકૃતિક ક્રમની શક્તિ પણ ઘટી. ઉદ્યોગીકરણમાં ઝડપી વિકાસ અને વસ્તુઓનું મોટા પાયે ઉત્પાદન થતું હોવાથી તે હવા, પાણી અને જમીનને પ્રદૂષિત કરે છે. કારખાનાઓ વાતાવરણમાં મોટા પ્રમાણમાં ધુમાડો છોડે છે. ઔદ્યોગિક ક્રિયા-પ્રક્રિયાઓથી ઉત્પન્ન થતો ઝેરી કચરો પાણી અને જમીનને દૂષિત કરે છે. માનવી, વનસ્પતિ-જીવન અને બીજા જીવો માટે આરોગ્યને લગતાં જોખમો ઊભા થાય છે અને ક્યારેક તો કેટલાક જીવો વિલુપ્ત પણ થઈ જાય છે.

M1: ગજુ રાતનાાં િહેરોમાાં વસ્તી કેશનદ્રત થવાથી ઊજાગ, પાણી અને ખોરાક જવે ા સાંસાધનોની માાંગમાાં વધારો થયો છે. આ શવસ્તારોમાાં વધુ પ્રમાણમાાં કચરો પેદા થાય છે. િહેરીકરણનાાં લીધે પ્રકૃશત પર ભારે દબાણ આવ્યુાં છે. ઇમારતો બાાંધવા, માળખાગત સુશવધાઓ ઊભી કરવા અને કચરાનો યોગ્ય રીતે શનકાલ કરવા માટે જરૂરી પગલાાં લેવાય છે. જને ાથી જીવોની શવશવધતાને નુકસાન અને વનની નાબૂદી જેવી મુશ્કેલીઓ ઊભી થઈ છે.

આ નકારાત્મક અસરોને ઘટાડવા, કુદરતને ધયાનમાાં રાખીને ચાલે તેવી શવકાસની પદ્ધશતઓ અને પયાગવરણીય શનયમો અશનવાયગ છે. ગજુ રાતનાાં સ્થાયી ભશવષ્ય માટે ઝેરી ધુમાડામાાં ઘટાડો, કચરા શનકાલની વ્યવસ્થામાાં સુધારો અને કુદરતી રહેઠાણોનુાં રિણ જવે ા પ્રયાસો આવશ્યક છે. ફરી મેળવાય તેવી ઊજાગને પ્રોત્સાહન આપવુાં જરૂરી છે. પયાગવરણીય સાંરિણ સાથે આશથગક શવકાસને સાંતુશલત કરવો એ એક પડકાર છે. જેના માટે સરકારો, ઉદ્યોગો અને સમુદાયો વચ્ચે સહયોગ અગત્યનો છે.

SECTION B: LISTENING, READING AND WRITING

ફકરો ૫ (અ)

કુિળ શવરુદ્ધ શબનકુિળ કામદારો

M1: પહેલાાં, ર્શર્િત લોકો બેકારીને લીધે હાડમારી ભોગવતા અને ગરીબાઈમાાં જીવતા. મારા મતે સ્થળાાંતર કરવાથી તઓે હવે વધુ સારાં જીવન મેળવી ખુશ છે.

ગજુ રાતમાાં કુશળ કામદારોના આવવાથી જ રાજ્યનો ર્વકાસ થયો છે એવુાં હાં દૃઢપણે માનુાં છુાં. મારા અર્ભપ્રાય મજુ બ ઔદ્યોર્ગક રીતે ગજુ રાત ભારતનુાં એક અદ્યતન રાજ્ય બનયુાં છે કારણ કે ઉત્પાદન, ઇજનેરી અને આઈટી જવા ે ર્વકર્સત િેત્રોને કાબેલ વ્યાવસાર્યકો મળ્યા છે. મારી દૃર્િએ તાલીમબદ્ધ સ્થળાાંતર્રત પ્રજા રાજ્યમાાં નોકરીની તકોનુાં સજિન કર ેછે. મને ર્વશ્વાસ છે કે સ્થળાાંતર કરનારાઓ અને સ્થાર્નક વસ્તી બનાં ેને તેનાથી ફાયદો થાય છે. મારા માનવા પ્રમાણે બાાંધકામ જવા ે િેત્રોમાાં બીજથી ે આવેલ ઇજનેરો ર્નણાિયક ભૂર્મકા ભજવે છે, જ્યાર ેઆઈટી િેત્રે કુશળ યુવાવગિનુાં

યોગદાન ઉત્પાદકતા અને આર્થિક પ્રવૃર્િઓને આગળ ધપાવે છે. એકાંદર ેજ ે કામદારોને વૃદ્ધ અને ર્વકાસ તરફ દોરી જાય છે.